

Australialainen yhtiö Talga suunnittelee grafiittikaivoksen aloittamista Nunasvaarassa, n. 10 km:n päässä Vittangista Kiirunan kunnassa, Ruotsissa.

Suunniteltu alue sijaitsee aivan lähellä Vittangi- ja Tornionjokia. Tornion- ja Kalixjoet sivujokineen muodostavat Natura 2000 -alueen, joiden perustamisen tarkoituksena on edistää luontotyyppien suotuisan suojelutason ylläpitoa. Suunniteltu kaivos on tarkoitettu rakentaa tälle alueelle.

Mikä tarkoittaa, että jos kaivosvesille tapahtuu jotakin, se tulee vaikuttamaan kaikkiin asuinalueisiin Tornion-, Tärendö- ja Kalixjokien alavirralla sijaitsevilla kunnissa aina Pohjanlahdelle asti.

Rikastus alkaa yleensä malmin murskauksella ja jauhamisella, minkä jälkeen halutut mineraalit voidaan eri menetelmin erottaa muusta malmista. Rikastusprosessit ovat erittäin energiantensiivisiä, mikä johtaa kasvihuonekaasupäästöihin. Myrkylliset kemikaalit, kuten rikkihappo ja syanidi, voivat aiheuttaa vakavia saastumisongelmia, jos ne päätyvät läheisille maa- tai vesistöalueille. Rikastamisen myötä syntyy myös paljon pölyä, mikä leviää ympäristöön aiheuttaen ympäristö- ja terveysvaikutuksia.

Suunniteltu kaivosalue sijaitsee kahden joen, Tornion- ja Vittanginjokien, välissä. Alue on n. 800 ha kokoinen ja ulottuu toisesta joesta toiseen. Valunta tapahtuu molempiin jokiin. (Ks. kartta)

Kaivosten vedet tulee kerätä altaisiin, etteivät ne tulvi yli. Viemärin poistoaukko tulee olemaan sedimenttialtaassa, että suspendoitunut grafiitti ja sedimenttihiukkaset voidaan erottaa vedestä. Ylimääräinen vesi johdetaan ensisijaiselle veden valuma-alueelle. Tämä tarkoittaa, että pohjoisen Nunasvaaran (Nunasvaara Norra) vesi johdetaan Hosiojärveen, kun taas eteläisen ja pohjoisen

Niskan (Niska Södra ja Norra) ylijäämävedet johdetaan Niskakosken valuma-alueelle Vittanginjokeen. Nunasvaarassa malmin oletetaan sisältävän sulfidia, jolloin sivukivi voi muodostaa happoa.

Happamoittava vaikutus tarkoittaa metallien huuhtoutumista materiaalista, millä voi olla negatiivisia seurauksia, varsinkin jos päästöjä tapahtuu tärkeissä vesistöissä ja herkässä luonnossa.

"Laskelmat ovat osoittaneet, että Hosiojärveen puhdistuksen jälkeen päästetty vesi voi muuttaa veden kemian järvestä ja myös itäisessä purossa.

Pääasiassa vähätoxisien aineiden, kuten sulfaatin, kalsiumin ja kloridin, odotetaan lisääntyvän. Myös fosfori, uraani ja ammoniakkityyppi voivat lisääntyä hieman. On tehty laskelmia pitoisuuksista, joiden odotetaan esiintyvän kaivoksen ollessa täydessä toiminnassa. Tornionjoen pitoisuuksiin tämä ei tule vaikuttamaan sen jälkeen, kun jokivesi on täysin sekoittunut".
Lähde: YVA-lausunto

Rikastusprosessiin tarvittavat kemikaalit, polttoaineet, voiteluaineet ja ajoneuvojen öljyt varastoidaan ja käsitellään paikan päällä.

"Ei voida täysin sulkea pois sitä mahdollisuutta, että suunnitelman toteuttaminen voi aiheuttaa riskejä ympäristölle tai ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle."

Lähde: Asemakaava - Kiirunan kunta

Metallien huuhtoutuminen varastosta voi saastuttaa maaperän jätemakasiinin ympärillä. Malmin tai jätteen kuljetuksista aiheutuvat vuodot voivat aiheuttaa paikallista saastumista kaivosalueella. Onnettomuudet ja vaaratilanteet alueella olevissa polttoainetarastoissa voivat johtaa polttoaineen, hydraulioiljyn ja vastaavien aineiden vuotoihin.

"Teollisuusalueella voi esiintyä myös pienempiä polttoaineen tai polttoöljyn vuotoja, esim. tankkauksen yhteydessä, jolloin vaarana on, että maaperä ja pohjavesi saastuvat".
Lähde: YVA-lausunto

"Kaasupäästöt (hiilivedyt, hiilimonoksidi, typen oksidit) ja hiukkaspäästöt voivat vaikuttaa ihmisten ja eläinten terveyteen."

Lähde: YVA-lausunto

Vesistöjen ympäristölaatu- ja ympäristötavoitteiden osalta lääninhallitus korostaa, että asemakaavan toteuttaminen voi edistää tai vaikeuttaa haluttujen normien täyttymistä niissä vesistöissä, jotka eivät vielä ole näitä täyttäneet. Ympäristötavoitteiden osalta lääninhallitus uskoo, että kaivosmineraalien hyödyntäminen voi vaikuttaa negatiivisesti myrkyttömän ympäristön, elävien järvien ja vesistöjen, laadukkaan pohjaveden sekä elinvoimaisten kosteikkojen ja metsien tavoitteisiin.

"Kaivoksen perustaminen tarkoittaa, että maa-alueet, jotka tällä hetkellä ovat eri tyyppisessä virkistys- ja ulkoilukäytössä, siirtyvät kaivosyrityksen omistukseen, eivätkä enää ole alueen asukkaiden käytettävissä. Myös muut häiriöt, kuten melu, hajut, valot, liikenne ja muuttunut maisema, voivat tarkoittaa, että myöskään liiketoiminta-alueen ulkopuoliset alueet eivät enää ole yhtä houkuttelevia tämän tyyppiselle toiminnalle. Yrityksen vesipäästöt voivat tuottaa vastaanottavissa vesistöissä muuttunutta ekologiaa, joka voi vaikuttaa esimerkiksi kalastusmahdollisuuksiin.

Lähde: YVA-lausunto

"Ympäristölaki suojaa poroelinkeinoa mahdollisuudella nimetä alueita poroelinkeinoon kannalta kansalliseksi intressiksi. Nimetyt alueet on suojattava toimenpiteiltä, jotka voivat merkittävästi haitata elinkeinotoimintaa."

Lähde: YVA-lausunto

Porotalouden romahdus

Muillekin poronhoitoalueille suunnitellaan kaivoksia, joilla on yhtä tuhoisat seuraukset kohteeksi joutuville paliskunnille. Nopeasti kasvava kaivosteollisuus on suora uhka poronhoidolle ja sitä kautta saamelaiskulttuurin keskeiselle perustalle. Porot eivät voi syödä kiviä. Ne eivät myöskään voi kulkea kesä- ja talvilaitumien välillä, kun kaivosreikä tukkii muuttoreitin. Johtopäätös on: kun Ruotsi puhuu rinnakkaiselosta, puolustaa se itse asiassa kaivosteollisuuden etuja, vaikka se sitten merkitsisi poroelinkeinoon romahtamista.

Raaka-ainehinnat

Mitä tapahtuu, jos raaka-aineiden hinnat laskevat? Koska useimmat meistä ovat eläneet rautamalmin hintojen nousu- ja laskukausien kanssa tiedämme, että se voi tapahtua nopeasti. On monia esimerkkejä kaivoksista, jotka ovat lopettaneet toimintansa huonon kannattavuuden takia. Kuka vastaa kustannuksista, jotka syntyvät kaivostoiminnan jälkeen alueen kunnostuksen yhteydessä? Kyllä, veronmaksajat tietenkin.

Talga on australialainen yritys, joka ei vedä tätä projektia hyväntekeväisyysyistä tai ympäristön säästämiseksi - kyse on vain rahan ansaitsemisesta. Yritys markkinoi kaivosta ympäristöystävällisenä, se kuuluu tähän aikaan. Mutta kaikki tietävät jo tämän: ympäristöystävällisiä kaivoksia ei ole olemassa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tullut siihen tulokseen, että kaivokset rakennetaan toimimaan ilman, että jälkisiivoukseen jää rahaa. Esimerkkinä mainitaan, että kun Northland Resourcesin rautakaivos meni konkurssiin, ympäristön turvaamiseen oli 29 varattu miljoonaa kruunua. Tehtyjen laskelmien mukaan maksaa n. 250 miljoonaa kruunua, että ympäröivä luonto saadaan kaivoksen jälkeen puhdistettua.

"Fly in-Fly out" tarkoittaa, että menetämme verorahoja ja kunnan toiminnan kehittämisen vaikeutuu, sanoo Kiirunan kunnanvaltuutettu Gunnar Selberg (C) SVT:lle

Lähde: SVT 25.2.2021

(Pajalan kunnassa väkiluku ja verotulot ovat vähentyneet Kaunisvaaran kaivoksesta huolimatta).

Kestävää kaivosteollisuutta ei ole olemassa

Ainoa kestävä tapa elää on vähentää kulutusta ja raaka-aineiden kulutusta. Tämä on Euroopan ympäristökeskuksen EEB:n näkemys heidän uudessa raportissaan. Kaivosyhtiöt ja hallitukset hyödyntävät vihreän siirtymän tiettyjen metallien ja mineraalien tarvetta maalatakseen vihreäksi koko kaivosteollisuusalan, mutta kaivostoiminta vaatii suuria määriä energiaa ja myötävaikuttaa erilaisiin ympäristöongelmiin, raportin kirjoittajat sanovat.

Norrbottenin lääninhallituksen kaivosasiantuntijan David Berggårdin mukaan luontoaluetta, jossa kaivostoiminta on ollut käynnissä, ei voida palauttaa - tuho on liian suuri. Maaperä poistetaan, virtaavat vedet ohjataan pois, järviä tyhjennetään ja jäljelle jää kuun maisema jätteineen, jotka vuotavat saasteita pitkään jälkeensä.

Tulevaisuuden akut ovat jo täällä

”Ajattelepa jos litiumioniakkujen grafiitti voitaisiin korvata kestävämmällä ratkaisulla? Siksi me Stora Ensolla olemme päättäneet kehittää ratkaisun, joka korvaa grafiitin ligniinistä saatavalla kivihiehellä. Voimme korvata tämän fossiiliperäisen grafiitin puusta saatavalla kivihiehellä, mikä tuo sekä teknisiä että ympäristöhyötyjä.”

Lähde: <https://www.storaenso.com/sv-se/newsroom/news/2021/11/from-trees-to-batteries>

Lapsemme perivät sen, mitä jätämme jälkeemme.

Sanomme KYLLÄ TULEVAISUUDELLE ilman kaivoksia vesistöjemme, tässä tapauksessa Tornion- ja Vittanginjokien läheisyydessä, jotka ovat osa Ruotsin Natura 2000 -alueita EU:ssa.

Sanomme KYLLÄ alueen poroelinkeinoon TULEVAISUUDELLE. Sanomme myös KYLLÄ TULEVAISUUDELLE, jossa tulevat sukupolvet voivat juoda vettä joistamme, ja sanomme KYLLÄ fossiilivapaille autoille, mutta ilman akkugrafiittia.

Lisätietoja saat seuraamalla meitä Facebookissa tai ottamalla yhteyttä: gruvinformation@gmail.com

Seuraa meitä Facebookissa: JA till en FRAMTID utan gruvor-ryhmä. <https://www.facebook.com/groups/gruvinformation>

YVA = ympäristövaikutusten arviointilausunto jonka toimintaa hakeva kaivosyhtiö teettää